

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
"KOROŠKI SLOVENEK"
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo

četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 17. oktobra 1928.

Št. 42.

Veliki kmečki dan v Beljaku.

Avstrijska kmečka zveza je priredila v soboto in v nedeljo, 29. in 30. septembra, v Beljaku velik sestanek, katerega se je udeležilo veliko kmečkega ljudstva s Koroške in tudi iz sosednjih dežel, katerega so se udeležili od strani vlade tudi gg. Seipel, poljedelski minister Thaler in finančni minister Kienböck. Treba je, da včasih tudi kmečki stan prikaže svetu, da zna v slučaju potrebe nastopiti kakor urejena armada.

Koroške Slovence, vseskozi kmečko ljudstvo, seve zanima, kaj se je v Beljaku govorilo in kaj sklepalo?

Kaj je povedal poljedelski minister?

Avstrija potrebuje za svoje kmete dalekosežno varstveno carino, da zamore tekmovali z deželami, ki ceneje proizvajajo. Države, s katerimi moramo tekmovali, imajo nižje delavske plače, nimajo nobenega socialnega zavarovanja in plačila, imajo milejše podnebje, rodovitnejša polja in vrhutega so Dunaju, kamor prodajajo, bližje kakor mi. To se da izravnati z močno carinsko ograjo. Nasprotniki so trdili, da carina malemu kmetu ne pomaga nič. A proti ti trditvi stoji dejstvo: L. 1926. se je uvažalo vsaki dan še 150.000 l mleka. Zahtevali smo, da se mleko varuje s carino in jamčili da vsled tega cena mleka ne bo višja: V dveh letih je uvažanje mleka nehalo, velikanski zaslužek je kmetu v prid! In s tem se je doseglo, da so mlekarne, ki leže ob železnici, tja do Predarlške, opustile pridelavanje sira in so začele pošiljati sveže mleko na Dunaj. S tem se je olajšalo tudi prodajanje sira. In doseglo se je, daje uvažanje sira padlo od 41.000 metercentov v letu na 26.000. In tu se bo treba še potruditi, da se tudi to doma pridelava.

Kmetje, ki pridelavajo sladkorno peso, so dejali, da bodo to pridelavanje opustili, ako se jih ne varuje s carino. Nasprotniki so trdili, da se bo podražil sladkor: a Avstrija ima na svetu najcenejši sladkor in pridelavanje sladkorja se je v varstvu carine dvignilo od 6 na 65% tega, kar potrebujemo. Na sestanku kmetov v Solnogradu so nekateri hoteli Thalerju očitati, da, ko je sam planinski kmet, vendar hoče uvesti carino na žito (ki ga planinski kmet le kupuje). Kmet, ki pridelava žito, mora tistemu, ki redi živino, pomagati. Vsem mora biti gospodarstvo mogoče. Carina se je

potem zvišala. Pogodba z Ogrsko je gotova, z Jugoslavijo še ne, ako se ta carina tako dobro obnese, kakor tista na mleko in sladkor, bo kmet zopet zaupno mogel gledati v bodočnost.

Minister poroča, da se je iz gospodarskih razlogov v počitnicah podal v Južno Ameriko. Ali je treba, da uvažamo toliko sadja iz inozemstva? V Južni Ameriki se spreminja pustinja v raj; v 14 letih zraste topolj 22 metrov, vino daje pridelek že čez dve leti, sadno drevje v štirih letih. Sad je lep in velik, ali ko vanj ugrizne, zapaziš, da je naše sadje boljše. Mi bi lahko sadje pošiljali v Južno Ameriko, ali kupec hoče, da je sad lepo zavito v papir. Vsako leto se uvozi za 46 milijonov kuretine in jajc. Štajerci pošiljajo cele vagone kapunov v Pariz, tako da je njihova kuretina zaslovela po vsi Evropi! Gornja Avstrijska si je za svoja jajca že pridobila trg v Švici. Če bi za svojo kuretino izkupili, kar se zdaj zanjo potrosi, bi bilo veliko doseženo. V Avstrijo se uvažava velikanske množine južnega sadja, ali je tega treba? Treba je vse gostilne pridobiti za domače vino in vsa konzumna društva za domač pridelek. K temu morajo pomagati časniki. Danes ti o kmetih pišejo že prijazneje kakor še l. 1924.

Kaj pravi Seipel?

Sveta rodovitna domača zemlja in tisti, ki je obdeluje, se morata vzdržati. Narod je zdrav le, ako je z domovino in domačo grudo tesno zraščeno in ravno kmečki stan nas družijo z domačo zemljo kar najtesneje. Ne ljudje, ki se gibljejo iz kraja v kraj, marveč kmet, ki je navezan na svoje polje, ustvarja domovino, drugi pa je brezdomovinec. V državni celoti pa bo kmet zavzemal tisto stališče, ki si ga zna sam priboriti. Ko se je podrla država, hotela je socialna demokracija vpostaviti pod imenom kmeta in delavca svojo diktaturo. Ta poizkus je avstrijska kmečka zveza zavrnila. V desetih letih, kar obstoja avstrijska republika, je kmet veliko pripomogel za njeni obstoj in za to mu mora biti hvaležno vse ljudstvo.

Resolucija.

Resolucija, ki se je na posvetovanju sklenila se glasi: Vsled težav pri prodajanju svojih pridelkov, vsled vremenskih nezd, vsled visoke obrestne mere, je prišlo avstrijsko kmetijstvo v nevaren položaj in se

mora obrniti do javnosti, z resno besedo. Država naj izvršuje carinsko in trgovsko politiko, ki kmeta varuje, kakor drugo produkcijo. V bodoče naj se skrbi za oddajo živine po organizaciji, ki jo podpira država s cenejšimi tarifami in brezobrestnimi posojili. Avstrijski denar naj služi samo domači proizvodnji. Produkcija naj se pospešuje s posebno postavo, naj se vpostavijo kmečke zbornice, v katerih roke naj se izroči deželna kultura, naj se podpira kmetijsko napredovalno šolstvo in konečno sklene postava v varstvo najemnikov. Treba se je resno poprijeti kmetijskega naseljavanja in nujno je treba postaviti, ki bi uredila služnosti (servitute). Zemljiški promet naj se ne prepušča spekulaciji.

Davčno breme, posebno doklade na zemljiški davek, postajajo neznosno in je treba, da se v dobi demokracije pritegnejo za občinske in deželne potrebe vsi sloji. Kmečka zveza popolnoma ume gospodarske potrebe drugih stanov ter želi sporazuma na podlagi načel, ki jih oznanjuje krščansko svetovno naziranje. Zavedajoči se svoje dolžnosti, so kmeti ustvarili za svoje sotrudnike na grudi postavo o zavarovanju kmečkih delavcev. Kmet začne upati, da bo mogoče dom rešiti iz bede današnjih dni, ko vidi, da prodira sloga vseh, ki žive ob polju, kmetje postajajo složni in združeni bodo branik vsemu krščanskemu ljudstvu v Avstriji.

Izenačenje davčnih bremen.

Kako je treba in pravično, da se izenači davčno breme med Dunajem in kmeti v Avstriji, je razlagal predsednik nižjeavstrijske kmečke zbornice Reither. Dunajskemu mestu se je dovolil neprimerno velik del skupnih davkov, ki živi v obilici, dežele pa trpijo pomanjkanje in morajo naprej pristiskavati davčno stiskalnico. Potem je treba razbremeniti zemljiški davek. Zdaj zadenejo doklade samo ta davek, naj se nalagajo na vse druge davke. Zdaj pa govori pri upravljanju dežel in občin toliko drugih ljudi, ki ničesar ne plačujejo. Treba je zahtevati, da kdor govori, naj tudi plača. Tako se razbremenijo zemljiški davek in vendar deželam pusti potrebni dohodek. Hudo breme je deželam vzdržavanje cest, ki so zdaj vse razdrte. Tu je treba pomagati z davkom na bencin, ne z davkom na avtomobile. Prenarediti je tudi treba premoženjski davek, naj ga plačujejo samo ljudje, ki so res premožni.

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Spomini iz minulih dni.

(Konec.)

„Le trdno sedi,“ ga vzpodbujam, ker tudi meni je začelo klopotati srce. Neznane so mi bile še lastnosti te priprave.

Zopet ropotanje in smrad. Pum — počni v drugokrat. Tevžej se je začel tresti, jaz pa pritiskem na kovčeg, češ, drugače je gorje, če žaba uide.

„Še ti se vsedi,“ me milo prosil Tevžej s tresočim glasom. Hitro ga ubogam; zopet rožljanje in ropotanje. Tevžej milo zdihuje in si želi, da bi bilo žabe konec.

In prišla je katastrofa.

Pum — pum — dvignilo je pokrov. Jaz se prevržem po tleh, Tevžej pa je dvignilo še bolj. Padel je vznak, da je molil roke in noge kvišku.

Kovček se prevrže, žaba skoči iz zapora ter se zažene, zapuščajoč dim in smrad po sobi čez prag v vežo, kamor prileti hišni gospodar iz nasprotne sobe.

Žaba je ravno skočila pred razburjenega gospodarja. Zapuščale so jo že moči, toda še enkrat se je oddahnila in spustila svoj zadnji

pum, da je zagrmelo po celi hiši, potem pa je bilo žabe konec.

Gospodar začne kričati ves iz sebe: Po policaje, požarno brambo, hiša se podira, bombe pokajo — na pomoč!

V tem prileti iz kuhinje naša gospodinja s škafovm vode na glavi. Ker je mislila, da gori, je vlila, kjer se je najbolj kadilo. Pri tem pa je oblila gospodarja, da je ostal sredi veže vsega pomilovanja vreden.

„To so naredili vaši študentje. Sedaj me pa še polivate. Saj ne gorim. Stanovanje vam odpovem!“ tako je grmel gospodar nad najno gospodinjno.

Midva sva porabila občno zmedenost in se skrila v vrtu ter opazovala učinke najne porednosti. Tevžej, bled kakor stena, se je še dolgo tipal, ali še ima vse ude in glavo, in ko je ugotovil, da je še vse razun malenkosti, da so dobile hlače na zadnjem delu, ker so se preveč dobrikale ostremu žeblju, veliko odprtino, se je globoko oddahnil.

Trebalo je dosti, da je gospa pomirila gospodarja, in šele, ko sva svečano obljubila, da ne storiva nikdar več kaj takega, se je vrnil po tem atentatu na hišni red zopet mir.

Drugi dan sva dobila s Tevžejem izpričevala. Razrednik naju je opomnil, da bi lahko bilo še boljše. Mislila sva si, če bi delala iz teh

predmetov izpite, kar sva doma počenjala, potem bi gotovo dobila odliko.

Tevžej se je peljal domu tam na konec divnega Vrbskega jezera, jaz pa sem šel za en dan še prej k svoji teti v Vetrinj. Cel dan sem nabiral malinje, da sem bil marogast okoli ust, kakor kak pojatelj v cirkusu. Proti večeru pa mi je skuhalo ljuba teta dobrega kofeta in mi dala za slovo cel srebrn zeksej, da ga dobro hranim in si nič nepotrebne ne kupim. Mislil sem pri tem na Tevžejja in njegovo žabo in da s tem zeksejem ne bo dosti napraviti.

In vendar je bil tisti zaksej vreden več kakor težek cekin, saj blaga teta si ga je odtrgala od ust in mi ga dala iz ljubezni.

Pripela mi je šopek, me srčno objela — in hajdi proti Celovcu s čustvom, kakor bi bil ves svet moj. Kako je vendar človek srečen v tisti dobi, ko še ne pozna hrepenenja po velikem.

V stanovanju me je čakal moj oče. Bral sem mu iz oči, da ve za vse naše lumparije, a rekel ni nič. Bila je zlata duša in to je vplivalo bolj na me, kakor ostra beseda.

Minulo je vse, že davno ni več onih, ki so imeli z nami skrbi in ki so nas imeli tako radi. Vsi trije dijaki smo dosegli svoj cilj. Že se nam belijo lasje, ali kadar se snidemo, spominjamo se tistih srečnih dni in v spominu na ta lepi čas postanemo zopet mladi.

Sicer pa je res, da se z malimi davčnimi olajšavami zdaj kmetu dosti ne pomaga, prvo je: pomagati, da se bo kmečki pridelek mogel prodajati. Tu je treba novih organizacij in treba je izpopolniti stare, da bodo vsi avstrijski kmetje neka enota.

Finančni minister.

Besede finančnega ministra so seve kar največjega pomena, ker on nosi veliko denarnico, in kjer on reče ne, se niti večina ne bo upala reči da, kjer on reče da, vedo vsi, da so sredstva na razpolago. Dr. Kienböck je izvajal: Ne na tistem, ki najglasneje kriči, marveč na tistem, ki največ, nosi sloni država. Ljudstvo samo mora državi ustvariti boljšo bodočnost, brez vere in morale pa samopomoč ni mogoča. Da dosežemo svoj cilj, morajo vse javne korporacije gospodariti, to je štediti, varčevati mora država, morajo dežele in občine. Najprej se je treba boriti za varčnost v vseh javnih korporacijah, potem bo mogla vlada zniževati in popuščati pri davkih. Vsaj je država v zadnjem času dajala v tem že dober zgled, ko je zniževala davke — pristojbine. Znanprej se bo nekoliko olajšal davke na blagovni promet, zboljšalo se bo računanje pri davkarijah, da bo vsakdo mogel vedeti, za kaj plačuje. Vlada bo uvedla davke na bencin, da se dobe sredstva za vzdrževanje cest. Zdaj se v parlamentu razpravljajo o novi delitvi davkov med Dunajem in deželami. Vrhutega bo zveza dala deželam iz svojega pet milijonov na razpolago. Davke se mora deliti pravično. Zato pa morajo biti dežele složne. Gospodarske razmere se ne morejo izboljšati, dokler se delitev davkov pravično ne uredi. To ni boj med stanovi, marveč boj za pravico.

POLITIČNI PREGLED

7. oktober, oziroma zborovanje oboroženih nezakonitih organizacij meščanskih strank in socijaldemokratov v Dunajskem Novem Mestu je pričakovala cela Evropa z mrzlično nestripnostjo, ker je pričakovala važne dogodke. Pisali smo že, da je poteklo vse popolnoma mirno. Omenili bi samo še nekatere podrobnosti. V Dunajsko Novo Mesto je prišlo ta dan 22 posebnih vlakov šubindlerjev in 17 posebnih vlakov hajmverovcev. Zbralo se je tudi 400 novinarjev iz vseh evropskih dežel. Že se preračunava, koliko je prilično cela igra stala. Varnostna služba, prevažanje vojaštva, hajmverovcev in šubindlerjev ter drugi stroški o priliki prireditve so stali državo nad 2 milijona S. In če računamo, da je bilo tam 60.000 oseb in je vsaka oseba porabila za vse najmanj 10 S, znači to izdelek 6 milijard kron. Videti je, da imajo gospodje okrog teh organizacij še mnogo odvišnega denarja. Kako hvaležni bi bili ubožci ali gospodarstvo, če bi ga dobili. Celovski listi so izdali posebne izdaje. Isti dan je bilo skupno aretiranih okrog 1000 komunistov, ki so hoteli izzvati nemire. Ti ljudje so bili sicer brez vsakih listin, zato pa so imeli pri sebi orožje. Komunistom v Celovcu je policija zaplenila pri vodji Darebničku različno orožje: samokrese, bodake in pendreke v večjih množinah. Istočasno je prišla policija na sled tajnim radijskim postajam socijalnih demokratov in dobila v roke načrt, kje povsod se te postaje nahajajo. Policija je zaplenila ta dan 11 radijskih postaj in zaloge orožja, v Solnogradu samem 72 pušk in 2 radio pošiljalca. Vidi se, kako so bili socijaldemokrati za vsak slučaj pripravljeni. Gotovo pa so bili pripravljali tudi hajmverovci, samo da se pri njih ni nič iskalo in javnost za to nič ne ve. Po „Slovencu“ je uradna Avstrija povdarjala, da je popolnoma razorožena. Nedeljska prireditev pa je prikazala Avstrijo v orožju. Četudi nima redne armade, ima pa redno oborožene zasebne organizacije, ki se lahko vsak trenutek spremenijo v redno armado. Vlada bo imela mnogo opravka, preden bo učinkovito zmanjšala stanje svojega orožja.

Inozemstvo:

Pouk veronauka. Goriški škofijski list za mesec oktober objavlja naslednjo nadškofovo odredbo: Doznali smo, da je bilo od šolskega oblastva mnogim duhovnikom zabranjeno poučevanje veronauka na ljudskih šolah, dokler ne bodo najvišja šolska oblastva izdala tozadevno nadaljnih odredb. Ker je na ta način katehetska služba na omenjenih šolah za nedolžen čas ukinjena, odrejamo, da se dečki in deklice svojnomo poučujejo veronauk v cerkvah. Ob svojem času bomo, če bo potrebno, dali v tej zadevi častiti duhovščini posebna navodila.

Češkoslovaška. Vlada je že pred več meseci predložila parlamentu načrt za socijalno zavarovanje delavcev. Po dolgotrajnih pogajanjih so načrt sprejeli tudi socijalisti. Komunisti pa so hoteli porabiti priliko za svojo propagando in so toliko časa agitirali proti vladnemu načrtu in slikali socijaliste kot izdajalce delavskih koristi, da so socijalisti sklenili nastopiti proti načrtu. Ko je predlog prišel pred zbornico, so socijalisti in komunisti zagnali tak nemir, da je večina komaj izglasovala socijalno zavarovanje. Nastop socijalistov pa je imel za posledico tudi to, da so se socijalisti onemogočili za vstop v vlado, kar se je dolgo časa želelo in pripravljalo. — Parlamentarni odbor razpravlja sedaj o zakonu o zavarovanju zasebnih nameščencev. Težnje nameščencev zadevajo na mnogo zaprek in je gotovo, da nameščenci tudi v novem zakonu ne bodo mogli doseči vseh svojih zahtev. Vendar pa že tudi osnutek novega zakona sam na sebi pomeni velik napredek in temeljito izpopolnitev dosejanega zavarovanja zasebnih nameščencev. Skušajo doseči pokojnino, ki bi vsaj približno odgovarjala današnjim gospodarskim razmeram. Nekaj novega je pomoč v brezposelnosti in odpravnina svojcem v slučaju smrti zavarovanca, ki še ni pridobil pravice do pokojnine. — V Iglavi je bil shod nemške kršč. soc. stranke, na katerem je govoril minister Mayer-Harting, da je s sodelovanjem nemških vladnih strank bil ustavljen proces proti nemštvu. Uspeli so sicer skromni, vendar pa stoji država v začetku nove zgodovinske dobe. Nemci nimajo vzroka predčasno stremeti po izpremembah večinskega razmerja, ker ravno sedanja večina izpolnjuje nemške zahteve vsaj v važnih vprašanjih.

Tajna pogodba med Nemčijo in Rusijo. V „Vorwärtsu“ objavlja soc. dem. poslanec Küstler zanimiva razkritja o tajni zvezni pogodbi med nemško brambo in sovjetsko Rusijo. Razkritja poslanca Küstlerja segajo nazaj do l. 1922, ko je bila sklenjena tajna pogodba med nemškim ministrstvom in državno brambo in tvrdko Junkers, ki je nato zgradila v Rusiji velike tovarne za izdelavo motorjev in letal. Nemčija je dala v to svrhu na razpolago ves potreben kapital, odposlala v Rusijo strokovnjake in večje število oficirjev, ki imajo nalogo, da izvežbajo sovjetsko armado po vzorcu nekdanje nemške vojske. Pri nemškem ministrstvu za državno obrambo je bil ustanovljen poseben oddelek, ki vodi vsa ta dela. Nemčija kljub določbam mirovne pogodbe izdeluje velike množine strupenih plinov, ki jih izvažajo v sovjetsko Rusijo z izgovorom, da jih uporabljajo v industrijske svrhe. V resnici pa gre za izdelovanje strupenih plinov v vojaške namene. Jedro tajne pogodbe med Nemčijo in Rusijo obstoja v tem, da dá Rusija Nemčiji takoj na razpolago vso svojo vojaško silo, če bi Nemčija prišla v zapletljaj z zapadnimi vele-silami. Tako je Nemčija navidezno razorožena, v resnici pa se v Rusiji mrzlično oborožuje. Poslanec Küstler napoveduje še nadalja zanimiva razkritja povodom razprave, ki jo bodo izvajali v državnem zboru.

DOMAČE NOVICE

10. oktober, dan plebiscita, je deželni praznik, ki se ga posebno veselijo državni in deželni uradniki in nameščenci in drugi nastavljeni, ker imajo ta dan prosto. Na deželi se ta dan kot praznik še ni uživel in se tudi ne bo, zakaj tudi v Celovcu so nekatera podjetja ta dan delala in celo na mestnem zvoniku delo ni počivalo. Ta dan se je opazilo v Celovcu primeroma zelo malo zastav. To so popravili Celovčani na ta način, da so posamezne pustili viseti še cel teden. Celovski radio se je postavil v službo domovine in izvajal cel dan svoj lasten program. Na mestnem pokopališču je bila vojaška slavnost za v obrambnih bojih padle vojake. Gimnazija je še posebej proslavila ta dan. Že mladini se cepi v srca sovraštvo do nas. Schulverein Südmark je imel pri Sandwirtu svojo glasovalno proslavo. Dr. Sedlmayer se je posebno zahvalil bindišarskim sodeležanom, ki so rešili z zeleno glasovnico enoto in nedeljivost Koroške. Koroški avtomobilski klub je priredil vožnjo po slovenskem ozemlju: 18 avtomobilistov in 30 motornih kolesarjev. Pot jih je vodila iz Celovca preko Borovelj, Miklavčevega, Železne Kaple v Velikovec. Vsled dežja se je moral načrt, da bi se peljali preko Pliber-

ka, opustiti. V Borovljah je izletnike pozdravil v imenu domovini zvestega prebivalstva slikar Manhart. Dr. Wutte je istotam opominjal k složnosti, ker se še danes trudijo sovražniki dežele, da bi zasejali razdor. V Velikovcu jih je pozdravil znani dr. Poetsch in jih prosil za podporo v vseh ozirih, ker se spodnji del dežele (po zaslugi Nemcev) ne nahaja ravno v rožnatem gospodarskem položaju. Isti dan je priredil izlet tudi Touringklub, in sicer Celovec—Vrba—Borovlje—Železna Kapla—Pliberk—Velikovec—Celovec. Tudi ti izletniki so si morali pustiti dopasti puhle nagovore. Kolesarji so priredili dirko Celovec—Beljak—Borovlje—Pliberk—Velikovec—Celovec. Najboljši kolesar je prevozil to progo v 8 urah 37 minutah in 45 sekundah od ostalih ogromna večina pa je rabila nad 12 ur. Pokal je dobil Gradčan Linthaler. V gledališču se je predstavljala igra „Aufbruch in Kärnten“, ki je bila zelo slabo obiskana. Igra stoji gotovo moralno nekoliko višje nego Perkovnikova „Heimsuchung“. Tudi prireditve pevskih društev 6. in 7. t. m. so bile slabo obiskane, kar kaže, da je narod sit huiskanja in želi, da bi postali tudi Slovenci enakopravni državljani. Na predvečer je bil celovski rotovž slavnostno razsvetljen. Opaziti se je dalo tudi nekaj kresov na obronkih Karavank in par topičev se je oglasilo. Končno se vrši od 12. do 14. t. m. glasovalno streljanje. Glasovalne slavnosti so se vršile tudi v nekaterih krajih na deželi in v Beljaku. O proslavi v Pliberku bomo spregovorili še posebej. Iz tega sledi, da so proslave 10. oktobra samo delo gotovih oseb, ki so zato plačane, in da narod ne kaže nobenega zanimanja.

Ljudski kino v Št. Rupertu pri Celovcu. V nedeljo 21. in v ponedeljek 22. oktobra se predvaja velikanski monumentalni film „Kralj kraljev (König der Könige)“, ki slika življenje in trpljenje Kristusovo v 17 dejanjih. Da se omogoči tudi podeželskemu prebivalstvu, ki pride o priliki Urškega sejma v Celovec, da si ta krasen film ogleda, se vrši tudi v ponedeljek ob 4. uri popoldne v to svrhu predstava. Predstave ob: 4., četrt na 7. in pol 9. uri. Cene sedežev od 60 g naprej. Vsak naj si ogleda ta film!

Dekleta, pozor! Ako se hočete naučiti kuhanja, pranja, likanja, šivanja, lepega vedenja in drugih za umno gospodinjstvo potrebnih ved, pridite k šolskim sestram v Št. Rupert pri Velikovcu. One, ki so vesele in rade pojejo, se lahko izvežbajo v cerkvenem petju in glasbi. Sprejemajo se 3. novembra za 6 mesecev. Plača po dogovoru in zmerna.

Hodiše. (10. oktober.) Slavili so ga v Hodišah s tem, da so preganjali strahove s streljanjem in da so, še navajeni od tedaj, ko so rekvirirali jermene, usnje in čebele, tudi letos enemu kmetu rekvirirali konoplje in jih žgali za kres. Kje je to bilo, naj pa povedo „Freie Stimmen“.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Na predvečer obletnice plebiscita smo opazili v našem kraju samo en kres in sicer na Šentviški gori, na takozvanem „Košiču“. Izstrelilo se je tudi par topičev. Ljudje so izpraševali, kaj vse to pomeni. — Bela je zapadno vasi Bela v rednem teku odplavila polagoma zopet nekaj zenilje, da je v tem loku stoječa hiša v vedno večji nevarnosti. Da bi dežela vendar že enkrat pričela z delno regulacijo! — S. K. S. Z. priredi tukaj kuharski tečaj, ki se prične sredi decembra. Že danes opozarjamo na to dekleta in žene, da se v pravem času prijavijo pri društvenem predsedniku ali podpredsednici. — Lani sta poizkusila pri nas dva posestnika z lupinami, to je z zelenim gnojenjem za krompir. Lupine se niso obnesle, zakaj na eni njivi je bil krompir gost ali dosti drobnejši, na drugi pa zelo redek.

Hodiše. V odgovor na en dopis v „Freie Stimmen“ od 20. sept., v katerem se hočeta pred svetom hodiški Bismarck in njegov pomočnik oprati zavaljo nekulturnega dejanja, poročamo kratko, da vzdržujemo polno resničnost dopisa, ki ga je prinesel „Koroški Slovenec“ kot svoje poročilo in popravljamo netočni opis dogodka v čeških listih samo v toliko, da se ni šlo za društveno prireditev, ampak za cerkveno in da dotične igralke ni posadil na motorno kolo, ampak jo je vlekel v Hodiše, kjer se je šele udala lepim obljubam. Pred tem dejanjem se je v Hodišah vršilo posvetovanje, kako onemogočiti prireditev materinega dneva, in pri tem posvetovanju so rabili neizogibnega pašo iz Dobajne. Kakor povsod, tako smo

tu obhajali materin dan, ki je navadno samo verskega značaja, pri nas letos pa izključno verskega značaja. Pokazalo se je, da ljudem, ki so zgubili vsak čut pravičnosti do drugega naroda, niti niso več ljube verske prireditve, ljubši jim je zapeljevanje in vlačenje 12letnega dekleta po gostilnah in plešiščih. V zagovor svojega grdega početja pa privlečejo nemoralni čin enega člana od „Zvezde“. Na to povemo samo toliko, če je čin resničen, ni se zgodil zato, ker je dotični član Zvezde, ampak zato, ker je letos bil v družbi ljudi, ki niso člani Zvezde.

Celovec. (Razno.) Delavska zbornica uraduje v delavnikih od pol 9. do 1 ure in od 2. do 5. popoldne. V sobotah od pol devete do ene. Stranke pa se sprejemajo samo od pol 11. do pol 1. — V Grabštanju je padel 1. t. m. kočar Blatnik pri kritju s strehe in si polomil 5 reber in komolec. — Pri Velikovcu je padel s strehe tesar Janez Jamnik in si polomil prsno vretence. — Na voglu Vetrinjskega in Beljaškega obmestja je bila otvorjena garaža (lopa) za 60 avtomobilov. — Dne 6. t. m. se je število podpiranih brezposelnih na Koroškem pomnožilo za 223 na 2494. — „Jutro“ prinaša v svoji številki od 10. t. m. dva članka: „Obletnica koroškega plebiscita“ in „Koroško pismo k osmi plebiscitni obletnici“. Poleg tega prinaša sliko koroške deželne hiše v Celovcu pred 250 leti, ko je bil Korotan še slovenski. — Heimatschutz je pustil zavarovati svoje člane proti nezgodi in odgovornosti. To mnogo pomeni. — Odvetnik v Dobrli vasi dr. Friderik Sommaruga se je preselil na Dunaj, njegovo mesto pa je zasedel dr. Hans Hollegha. — 7. oktobra se je peljal trgovski pomočnik Sorgo iz Pliberka v Velikovec z motornim kolesom. Med potjo je z brzino 40 km zadel v kmečki voz ter ga je vrglo pred avto, ki je prišel ravno naproti. Pri tem je dobil medicar Lipnik, ki je sedel na motornem kolesu vzadaj, težke poškodbe, da je moral biti prepeljan v bolnico. — Župnija Vogrče je ponovno razpisana. Administratorjem v Št. Tomažu pri Celovcu je bil imenovan Josip Rampitsch, dr. Jakob Obersteiner pa je dobil dopust v študijske svrhe. — Trgovski učenec Winkler v Borovljah se je zaletel pod Humberškim gradom v boroveljski rešilni avto. Motorno kolo je razbito, avto poškodovan in Winkler ranjen. — Brata Jergiča, žična industrija, morata plačati na pravnih troških napram Koroški banki 16.115 S 50 g. Proces je bil po 2 in pol letih končan v korist bivše banke.

Hodiše. (Alarm.) Zadnje nedeljo se je vršila pri nas skupna vaja požarnih bramb iz Ribnice, Vetrinja, Zakamna in od tukaj. Sosednje požarne brambe so prihitele k nam z motornimi brizgalnicami in so nam v res dobro izpeljani vaji pokazale, kaj zmore požarna bramba, ki je dobro izvežbana in strogo disciplinirana. Tudi naša se je dobro držala kljub temu, da razpolaga samo z ročno brizgalnico. Obsojati pa moramo, da se take vaje vršijo med glavno farno božjo službo in celo v neposredni bližini cerkve.

Slaba juha

kliče po MAGGI-jevi zabeli!

104

Hodiše. (Novi zvonovi.) Dospeli so čisto nepričakovano, da smo bili vsi iznenadeni, in sicer prijetno iznenadeni. Zadnje soboto smo jih v slovesnem sprevedu pripeljali iz Celovca in kljub slabemu vremenu je bil za nas prijeten dan. Vsa čast našim dekletom, ki so ovenčale vozove in zvone. Na vse kriplje se zdaj pripravljamo za 21. t. m., ko se vrši blagoslovljenje: tesarji, ki delajo v stolpu, dekleta, ki pletejo zopet vence, komite, ki pripravljajo še zadnje, kar je potrebno, in pevci, ki se pripravljajo za nastop brez pevovodje. Veliko jih je bilo, ki so mislili, da se ta čas, ko ni organista, v cerkvi sploh peti ne bo moglo, pa ravno narobe kaže dejstvo. Vsako nedeljo se poje in sicer zelo lepo in med pevci je več sloge nego prej. Posebno zadnje nedelje se je videlo, kako izvrstno se je pelo. Res čast požrtvovalni gospe, naši rojakinji za trud, ki ga ima. Gospa nam s svojim požrtvovalnim in trudapolnim delom

jasno kaže, da še žive v našem revnem narodu ljudje, polni vzvišene ljubezni do domače grude.

DRUŠTVENI VESTNIK

„Miklova Zala“ na zgodovinskih tleh.

(Društvo „Miklova Zala“.)

Kot koroški šentjakobski rojak iz bližine Miklove hiše nameravam osnovati društvo, društvo „Miklova Zala“, ki bi pustilo predstaviti igro „Miklova Zala“ vsako poletje enkrat pri Miklovi hiši na prostem. Od železniške postaje Področica je samo $\frac{1}{2}$ ure hoda do Miklove hiše, kjer je zgodovinska zemlja, po kateri je Zala hodila, kjer je živila. Med Miklovo hišo in razvalinami grada Turne je rajsko lep kotiček zemlje, kjer se postavi čisto priprosto prostozračno gledališče (Freiluftbühne), priprost oder.

Vsako poletje enkrat naj se igra tu naša priljubljena koroška narodna igra „Miklova Zala“, naj se prepevajo po domačinih naše lepe koroške narodne pesni. Ta dan, enkrat v letu, naj bo naš koroški narodni praznik, kjer se shajajo vsi koroški Slovenci. Povabili bomo tudi po časnikih vse Slovence iz Slovenije, da pridejo gledat našo igro na tem zgodovinskem kraju. Naprosili bomo slovensko gledališče v Ljubljani in v Mariboru da sodelujeta en dan v letu.

Zaradi atrakcije kmečkega ljudstva naj se postavi zraven prostozračnega odra še čisto priprosta mošeja, džamija, turska cerkev iz lesa kakor se vidijo v vaseh v Bosni. Skrbelo bi se še, da pride pravi Turk, to je Bošnjak modamedanske vere v turski noši oskrbovat mošejo za časa igre. Igra, mošeja in pristen Turk bi bili tudi atrakcija za Nemce in letoviščarje od bližnjega Vrbskega jezera in od bližnjega Bleda. Nemci, Avstrija ne more nasprotovati, za koroško deželo nov vir dohodkov! Stroški bi se pokrili pri čisto priprostih napravah po ustopenini, s katero naj se vzdržujejo naprave.

Rojaki, ki bi bili voljni sodelovati, naj se oglasijo pri meni ali pa pri upravi „Koroškega Slovenca“.

Dr. Karel Pečnik,
pošta Rogaška Slatina, SHS.

Globasnica. (Materinski dan.) Po kratkih počitnicah, ki jih je imelo naše izobraževalno društvo, se zopet probujamo ter naznanjamo tem potom vsem okoliškim Slovincem, da priredi naše društvo dne 21. oktobra „Materinski dan“. Dopoldan božja služba s primerno pridigo, popoldne pa bodo članice tuk. Marijine družbe uprizorile prelepo nabožno igro: „Na trnjevi poti.“ Vršiti se tudi govor in par deklamacij.

Ruda. (Miklova Zala.) Ko je Mohorjeva družba pred leti, izpod peresa profesorja Skeeta, izdala knjigo Miklova Zala, jo je slovensko ljudstvo z veseljem sprejelo in silno rado čitalo. Zakaj tudi ne? Saj je v njej popisan kos slovenske zgodovine, ki se je odigravala tudi na koroških tleh. Kos zgodovine, žalostne in težke, vendar slavne, ko so naši predniki s svojo srčno krvjo branili najdražje, svojo grudo, vero in govoricu in vso zapadno kulturo pred barbarškim islamom. Oni časi so ostali v živem spominu našemu ljudstvu, čeprav je že dolgih stoletij preteklo. Zato se je povest Miklova Zala tako rada čitala, in tudi igra, dramatisirana po povesti, ki se je nešteto krat igrala po koroških odrih, je bila vedno številno obiskana. Ne samo zavedni Slovenci, temveč tudi oni, ki se ne čutijo več naše, so si jo radi ogledali. Bila je torej dobra misel, da so se domači fantje na Rudi in okolici odločili igrati „Miklovo Zala“. Odločiti se je bilo lažje, kakor misel izvesti. Ako vpoštevamo razmere, moramo potrditi, da so dekleta in fantje na Rudi in okolici pokazali toliko požrtvovalnosti in ljubezni do stvari, da zaslužijo vso priznanje. Najti toliko igralcev, oskrbeti oder in kostime, imeti nešteto vaj, posebno še, ker so igralci eno in dve uri narazen, ni malenkost. In vendar je šlo. Dvakrat so jo igrali. Kmet Kazornik v Podbregu je bil tako prijazen, da je dal prostor na razpolago. Obakrat, 23. in 30. sept. je bila udeležba jako številna, kar je igralcem vsaj nekoliko poplačalo obilni trud. Igrali so dobro, nekatere prizore izvrstno. Bodi jim torej hvala in čast.

PRAVNI VESTNIK

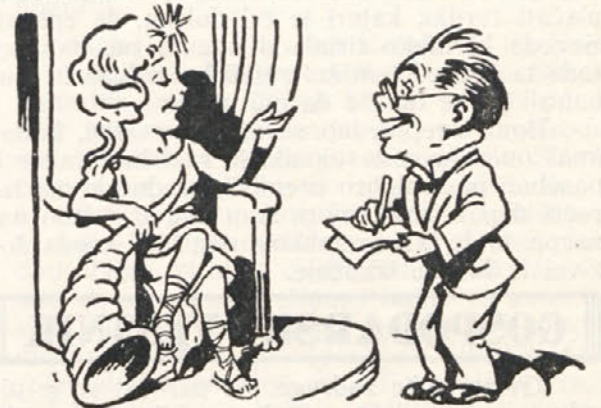
Zastopniki.

Našim bralcem dajemo brezplačno neobvezna pravna pojasnila. Vprašanju je treba priložiti znamko.

Pravni vestnik je v zadnjem času izostal, zakaj v poletju so naši ljudje itak dosti preobloženi z delom, da jim ne preostaja dosti časa za čitanje, razpravljanje in razglabljanje tako težkih vprašanj, kakor so ona iz pravnega življenja. Do gotove mere pa je kriva tudi poletna vročina, ki je ugonobila marljivost našega sicer pridnega poročevalca.

Sedaj pa, ko zopet prihaja mrzli čas in z njim dolgi zimski večeri, bomo imeli obilo prilike, da nadaljujemo naša pričeta razmotrivanja.

Tudi odgovore na vprašanja, ki so nam došla, ozir. še dohajajo, bodo naši cenjeni bralci

Intervjuv pri boginji sreče.

Poročevalec: Kako je to mogoče, da pade toliko glavnih dobitkov na Baden, je da je „sreča v Badenu“ postala že pregovorska?

Sreča: Poslovalnica J. Prokopp dobavlja tačas srečke vsem avstr. zveznim deželam in mi nudi polno jamstvo, da se razdelijo mnogoštevilni dobitki enakomerno po celi pokrajini. 103

dobivali zopet redno in točno, zato naj nam oprostijo blagovolijo nastalo zamudo.

Danes hočemo spregovoriti o važni pravni instituciji, ki jo v življenju mnogokrat srečamo, namreč o zastopnikih.

Svojčas smo o tem predmetu že spregovorili par besed, ko smo namreč govorili o odvetnikih in drugih zastopnikih v pravdi pred sodišči. Toda ne samo pri sodišču, ampak splošno v življenju pri vseh pravnih opravilih je dana možnost, da zastopniki, ozir. pooblaščenca zastopajo onega, ki naj bo neposredno obvezan, ozir. upravičen, da torej zastopnik deluje v imenu in na račun zastopanega. (Iz vzeti so le redki slučajji, kakor n. pr. testament, ki ga mora narediti vsak sam.)

Kakor rečeno, je zastopnik in sicer pravi ali neposredni zastopnik oni, ki deluje v imenu in na račun pooblastitelja. Tako n. pr. moj sosed, ki nujno rabi kakega konja, sam pa ne more v mesto na sejem, lahko pooblasti mene, da kupim za njega konja. Seveda je mogoče, da jaz na sejmu prodajalcu konja sploh ne povem, za koga kupujem. V tem slučaju razmerje pooblaščenja na zunaj ne pride do izraza. To je posredno zastopanje ali komisija.

Pravi zastopnik pa sem tedaj, ako prodajalcu tudi povem, da ne kupim zase, ampak za mojega soseda, ki me je za to pooblastil. V tem slučaju pogodba v resnici ni sklenjena med menoj in prodajalcem, ampak med prodajalcem in mojim pooblastiteljem — sosedom, ki ga jaz zastopam. Zatorej tudi vse pravice in dolžnosti iz sklenjene pogodbe ne pridobim jaz, ampak neposredno oni, katerega zastopam. Ako n. pr. nisem plačal celo ceno v gotovini, ampak sva se domenila s prodajalcem, da dobi polovico v enem mesecu od soseda, tedaj sme prodajalec to polovico cene po minulemu mesecu tirjati samo od soseda, ne pa od mene. Ako ima konj napake, za katere je prodajalec jamčil, lahko sosed sam neposredno od prodajalca zahteva odškodnino.

Seveda velja to le takrat, ako jaz pooblastila nisem prekoračil, ako sem se držal naročil, ki sem jih dobil. Za vse kar sem podvzel samolastno, torej brez tozadnega pooblastila, sem odgovoren le sam. Ako mi je n. pr. sosed naročil, da konj ne sme biti dražji kot

500 S, jaz pa sem vendar kupil za njega konja za 800 S, potem sosed ni dolžan, da se pogodbe drži, prodajalcu pa sem jaz dolžan povrniti škodo.

Vsa dejanja in nehanja zastopnika učinkujejo torej le takrat, v imenu do zastopanege, ako se je zastopnik držal pooblastila, ozir. ako je sploh bil pooblaščen. To vprašanje je posebno važno pri agentih, in naši ljudje trpijo mnogokrat škodo radi tega, ker vsakemu tujcu radi na slepo verjamejo. Agent n. pr. pride in proda kmetu v imenu te ali one tvrdke različnega blaga. Dometita se, da bo agent poslal blago po pošti v par dneh, zahteva pa nekaj predplačila. Kmet seveda nič hudega sluteč rad plača zahtevani predujem. Minejo tri dni, tedni in meseci, naročenega blaga pa ni. Na zadnje se izkaže, da agent pri tvrdki ni oddal niti naročila, niti predplačila. Večkrat se tudi zgodi, da pri prodajah na obroke pridejo zastopniki tirjat posamezne obročne zneske, na zadnje pa se izkaže, da jih niso oddali upniku. Kaj je posledica? Da mora prevarani kmet plačati tvrdki, kateri je bil dolžan, še enkrat. Seveda bi lahko tirjal od agenta odškodnino, toda ta je med tem že izginil brez duha in sluha, ali pa se izkaže da nič nima.

Bodi torej vedno skrajno previden, kadar imaš opravka z zastopniki in različnimi agenti, posebno pa si dobro premisli, predno komu izročiš denar. Vsak mora sam vedeti, komu naj zaupa, in če boš prelahkoveren, boš morda doživel le bridke izkušnje.

GOSPODARSKI VESTNIK

Živinorejske zadruga. Že parkrat se je pisalo v našem listu o živinorejskih zadrugah. Čas bi že bil, da končno enkrat pričnemo z ustanavljanjem teh zadrug. Ker pa nimamo v vseh občinah za vodstvo teh zmožnih ljudi, stopimo v stik z deželnim kulturnim svetom. V prvi vrsti rabimo v vsaki občini človeka, ki bi vodil zapisnike. Če pošljemo nadarjene in za živinorejo navdušene fante k dotičnim zadrugam v prakso, oziroma tečaj, pa nam bodo za silo že zadostovali. Primerni bi bili v to tudi mlekarski tečaji, ki se vršijo na Kabonhofu pri Velikovcu in na Tanzenbergu. Ravno 1. okt. se začeta tam mlekarska tečaja in trajata do konca marca. To je čas, ko gospodarji najlažje pogrešijo svoje sinove, da jih bolje pripravijo za prevzetje gospodarstva. Kakšen namen imajo živinorejske zadruga, dasiravno bi v začetku bolj priporočal živinorejska društva? Dotična zadruga, oziroma društvo skrbi, da se puste za pleme samo najboljše krave gotove pasme. Ne zadostuje pa samo zunanja lepota, upoštevati se morajo tudi lastnosti: molžečnost, dobra poraba krme itd. Mlečnost se stalno opazuje. Zmeri se na primer v vsakih desetih dneh ali vsaki teden. Iz tega izračunamo, koliko dobimo od ene krave v teku enega leta mleka. To je pa jako važno. Rediti hočemo potomke od najmolžečnejših krav, ki nam ob isti krmi dajo največ mleka. Na ta način bomo šele prišli do izplačljivosti krav. Dosedaj nam krave, ki jih imamo, dostokrat niti krme ne poplačajo. Tako pa ne sme iti naprej. Mi hočemo in moramo nekaj prigospodariti, da ne pojdemo naša posestva rakom živagal, ki bi jih potem pokupili Nemci, ki nanje že itak težko čakajo.

M. A.

Davek na blagovni promet znižan. Pri gospodarstvih, ki jim je kmetijstvo stranski obrat, znaša davek pri 50 do 70 K katastralnega čistega donosa brez gozda 400kratni čisti donos v šilingih (prej 432). Pri izključno kmetijskih obratih pri 50 do 100 K katastralnega čistega donosa brez gozda znaša davek 800kratni čisti donos (prej 864), od 100—200 K 800kratni (1152), od 200—300 K 1150kratni (1152), od 300—600 K 1150kratni (1440), od 600—700 K

1150kratni (1728) in nad 700 K katastr. čistega donosa 1500kratni čisti donos (1728). Med 200 do 300 K prej skoro ni razlike, zato pa je tem večja pri višjem čistem donosu. Tozadevna odredba še posebej naglašja (B. G. Bl. Nr. 259 od 1. oktobra 1928), da je vožnja proti plačilu davka na blagovni promet prosta, če se je vršila vožnja s pomočjo obratnih sredstev, ki jih ima kmet sam. Doslej so davčne oblasti pobirale blagovnoprometni davek tudi od prilične vožnje.

Velikovške tržne cene. Živina: biki 1,20 do 1,30, pitani voli 1,30—1,50, krave 0,80—1,20, telice 1,20—1,30, teleta 1,60—1,80 svinje 2 do 2,20, plemenski prašiči 1,80—2, ovce 0,70 do 1 S za kg žive teže. Živila: jajce 20—22 g krompir, sirovo maslo 4,40—5,60 S kg, pšenica 37 do 38, rž 37, oves 30, ječmen 32—33, ajda 29 do 32, krompir 10—13, apno 70—80, jabolka 30—40 g kg.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Od 7. t. m. naprej velja na naših železnicah zimski vozni red. — Voditelj angleške delavske stranke Macdonald je prišel na Dunaj na oddih. — K nekemu dunajskemu zdravniku je prišla nedavno bolna ženska, ki je na svoje veliko presenečenje zvedela, da ni ženska, marveč moški. Manjkale so ji ženske spolne žleze in je imela izrazito moške spolne žleze. Sloviti zdravnik prof. Halban je ženski odvzel moške žleze in ji vcepil ženske. Operacija se je posrečila. — Prvi vlak na elektrificirani progi na Brennerju je odpeljal iz Inomosta 8. t. m. — Češkoslovaška: V Mihalovcah je zadel potniški avto v neki vlak. Ubityh je bilo 7 oseb in 18 težko ranjenih. — V bližini postaje Krasnovec je na železniškem prelazu brzovlak povozil avtobus, v katerem je bilo kakšnih 30 potnikov. Avto je šel na dvoje. 7 oseb je bilo ubityh, 20 težko ali lahko ranjenih. Nesrečo je zakrivil sofer, ker se je zahavaljal s poleg sedečim dekletom in ni opazil brzovlaka. Romal je v zapor. — V Pragi se je podrla 7nadstropna hiša tvrdke Jakš. Izpod razvalin so potegnili 42 mrtvih, 30 ranjenih, 28 pa jih začasno še pogrešajo. Ugotovilo se je, da je nesreče kriv slab stavbeni material. — Češkoslovaški prosvetni minister je v proračunskem odboru izjavil, da imajo Nemci več sto ljudskih in meščanskih šol. Na Češkem in Moravskem tvorijo Nemci tretjino prebivalstva. Naloga vlade je, da zagotovi Nemcem kulturno in gospodarsko samoupravo. Če se sili nemške otroke v češke šole, je to slaba metoda. (Koroški Slovenci tvorimo tretjino prebivalstva Koroške in bi bila naloga vlade, ki se baha s svojo širokogrudnostjo, da bi zagotovila Slovincem kulturno in gospodarsko samoupravo. Slaba nemška metoda je, ker se sili slovenske otroke v nemške šole.) — Nemčija: Električnim pogon za zvonove so uvedli v monakovski Gospejni stolnici. Ko so prvič zvonili z vsemi tremi najtežjimi zvonovi, se je veliki stolb zibal, kar pa se zgodi vselej, kadar zvone z vsemi zvonovi. — Hamburško državno sodišče je brezpogojno odbilo vse tožbe oškodovancev o priliki fosgenske katastrofe v Hamburgu, v katerih so zahtevali odškodnino. — V Berlinskem radiu bi imel predavati neki Schwab. Ko je bil na poti v studio, so ga komunisti nasilno spravili v avto in zapeljali izven mesta, predavati pa je šel neki komunist. — Rumunija: Na postaji Gyimes v Transilvaniji se je pripetila težka železniška nesreča. Neki osebni vlak je brez odhodnega signala zapustil postajo ter na odprti progi zadel v tovrni vlak. Oba stroja sta popolnoma razbita. Več vagonov je zgorelo. Izpod ruševin so potegnili 3 mrtve in 20 težko ranjenih. — Na Donavi je zadel motorni vlačilec v motorni čoln, v katerem je bilo 16 oseb. Motorni čoln je popolnoma razbit in od 16 oseb so se rešile samo 3. — Italija: Pri gradnji ceste v Neapolju se je v dolžini 50 metrov vdrla zemlja in pokopala pod seboj oddelek delavcev. Izpod razvalin so potegnili 7 mrtvih delavcev in 3 težko ranjene. — Italijanska društva zbirajo denar, ki ga namepravajo porabiti predvsem za izkoriščanje vodnih sil na rekah Cetini in Krki v Dalmaciji. Vse to samo v svrhu italianiziranja Dalmacije. — Briksenski župan je odredil, da morajo izginiti vsi nemški napisi in nove mora odobriti oblast. — Amerika: New York sam ima toliko

prebivalstva kot cela Avstrija. — V Spalnih barakah kaznilnice Junction City je izbruhnil požar. 17 jetnikov je našlo smrt v plamenih. Preiskava je dognala, da so jetniki sami zanečili požar, ker so upali, da se jim bo posrečilo izriniti zmešnjavo za beg. — V New Yorku so roparji o belem dnevu vdrli v veliko zlatarjsko trgovino, strahovali lastnika z revoiverji in odnesli za 300.000 dolarjev nebrušenih diamantov. — Kitajska: V rudniku Yentey v Mandžuriji so se vžgali plini. 50 rudarjev pogrešajo. — Pomožni odbor za gladojoče Kitajce je bil obveščten, da so fanatični muslimani v pokrajini Kansu pomorili 200.000 oseb. Moriti so začele na raznih krajih v manjšem obsegu neorganizirane tatvinske tolpe. Iz raznih delov pokrajine prihajajo vesti, da so bile izropane in požgane vasi. Prebivalstvo, ki je ušlo smrti, je ostalo brez kruha in vsake obleke. — Ostale države: V Ostaganu v Alžiru je razsajalo veliko neurje, ki je povzročilo ogromno škodo. Padala je toča debela kot golobja jajca. Dve deklici, ki jih je nevihta zalotila na prostem, je ubilo. — Madžarska narodna banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7 odstotkov. — Doslej so odkrili v Sveti deželi nad 1300 krajev, ki jih navaja sv. pismo. — Koroški Slovenci, ki so primorano ali prostovoljno zapustili po plebiscitu Koroško, so zborovali 14. t. m. v Celju. — 100.000 tekstilnih delavcev stavka v Lodzu na Poljskem, 90 obratov počiva. — Belgijski dirkač Vanderstuyft je dosegel nov hitrostni rekord. Na običajnem kolesu (ki ga je vleklo motorno kolo) je prevozil v eni uri 122 kilometrov. — Albanski kralj Zogu je prestopil v rimsko-katoliško cerkev, da bi se mogel poročiti z italijansko princeso. Muslimani so nad tem zelo ogorčeni.

Prehitra vožnja z motornimi kolesi in avtomobili. Proti noremu vozarenju z avtovozi se oglašja predstojnik vseučiliške klinike dr. Eiselsberg na Dunaju: Pozdravljam prizadevanje nižjeavstrijske deželne vlade, ki nastopa proti prenapeti vožnji. Kot kirurg in predstojnik postaje za nezgode ne morem prezreti tega in moram obžalovaje opozoriti javnost, da število nesreč, ki jih povročajo avtomobili in zlasti motorna kolesa, od leta do leta raste. Dokaz temu so podatki moje postaje za nezgode: L. 1925 se je k meni pripeljalo 285 ranjenih oseb, l. 1926 343, l. 1927 534; med temi je bilo od avtomobila ranjenih 224, 241 in 290. In potem se dogaja, da se češče ranijo ljudje, ki hodijo po cesti, ne pa človek, ki se vozi. Le motorno kolo ogroža bolj lastnega voznika kakor druge ljudi. Sicer je neizogibno, da se množijo nesreče, ko se množi število avtomobilov, ali nesreče ne bi smele biti tako številne. Dokler voznik spravlja v nevarnost samo svoje zdravje ali življenje, je to njegova stvar, ako prihajajo v nevarnost drugi ljudje, je postavo-dajstvo dolžno varovati jih in poskrbeti za boljše varnost. Mar je treba, da se motorna kolesa skozi mesto vozijo z naglico 80 km? V stotem slučaju se morebiti vozniku res mudi, v 99. pa je to vozarenje sama prešernost, ki je drugim ljudem nevarna. In kaj potem, če je sofer napit? Kdaj pa bomo nehali pijanost imeti za opravičevalni razlog, ako se kaj zgodi? Voznik se mora zavedati svoje odgovornosti, paziti mora na varnost svojih pasažirjev in ljudi na cesti, zato je treba, da bo trezen, kakor je treba treznosti strojevodji pri železnici ali zdravniku pri operaciji. Šoferje in ljudi, ki se vozijo z motornimi kolesi, je treba bolj natančno nadzorovati in sicer v vsakem oziru. Vedno zopet se vidi soferje kaditi cigarete. Taksisoferju, ki vozi pasažirje, je kajenje prepovedano, ali to ni dosti: tudi če se pelje sam in kadi, mu lahko pade med vožnjo pepel v oči, mož zdaj ne vidi, in voz postane nevaren. Potem je nedopustno, da sme, kdor se vozi z motornim kolesom brez vozička poleg, voziti brez voznega listka, torej brez dokaza, da je zadosti izurjen, ko je ravno motorno kolo prišlo v splošno porabo, ker je ceno.

Iščemo sposobne zastopnike

proti najvišji proviziji in stalnim dohodkom. Tudi začetniki.

Bankgeschäft Friedrich Knoll, Wien IV., Argentinierstrasse 29/7.

109

Izrežite!

POSTKARTE

P. T.

Plombin-Versand

Wien VII., Neustiftgasse 132

Sendet Plombin per Nachnahme S 6— oder beiliegend S 5— mit Gebrauchs-anweisung (Ausland S 7—)

Name

Adresse

(Genau u. deutlich.)

S sanitarnopol. preizkušeni

Plombin-om

barvate zobni, email je mhek kot vosek in v ustah postane takoj trd kot kost. Kot zobnim polnilom grizete kot z dravnimi zobmi. Izpolnite s tem ljuknice v koticnikih —takoj je odstranjen zobobol in neprijetni usni smrad

113